

ใบงาน

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลให้รัฐสยามปฏิรูปสู่ความทันสมัยแบบวันตกล

การดำเนินนโยบายต่างประเทศกับชาติตะวันตกและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบ้านเมืองในรัชสมัย
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕)

การดำเนินนโยบายต่างประเทศกับชาติตะวันตกและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบ้านเมืองในรัชสมัย
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕)

การดำเนินนโยบายต่างประเทศกับชาติตะวันตกและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบ้านเมืองในรัชสมัย
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖)

กิจกรรมสะท้อนคิด

จากบทความตัวอย่าง นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อนโยบายการต่างประเทศของสยาม
ในช่วงการปฏิรูปประเทศ จนอภิปราย

หลักฐานข้อที่ ๑

...ข้าพเจ้ามีอาจกล่าวข้ออีก กับท่านรัฐมนตรีได้พอดี พูดเที่ยงในที่นี้ แต่บทบาทของฝรั่งเศสซึ่งเป็นบทบาท
อันยิ่งใหญ่สูงส่ง และหมายรวมกับฝรั่งเศส ก็คือบทบาทของผู้คุ้มครอง ไม่เพียงแค่สำหรับไทยและลาวเท่านั้น
แต่ยังสำหรับคืนแคนท์หมอดอัมมังคั่งและไฟศาลา ซึ่งมีอาณาเขตตั้งแต่อินเดียของอังกฤษจนกระทั่งจะเมืองจีน
และประกอบด้วยบริเวณฝั่งทะเล ตลอดจนพม่า ไทย ลาว เขมร โคลินชไน่และตั้งเกี้ยด้วย ในอานาจักร
เหล่านี้เป็นเรื่องง่ายที่จะคาดการณ์ได้ว่า เพียงปล่อยให้เหตุการณ์พาไปเท่านั้น หากรัฐบาลแห่งองค์กรพระดิ
ประสังค์แล้ว ฝรั่งเศสก็จะเข้าอ้างกษาผู้มีอำนาจจากสูงสุด อาจจะมีความพยายามเข้ารุกรานดินแดนนี้ ซึ่งประมุข
ของชาติติดอกล่าวต่างก็หัวนั่นเกรงอยู่นานแล้ว และยามนั้นฝรั่งเศสก็จะเป็นผู้ตัดสินใจที่การุณย์และเป็นผู้พิทักษ์
อันทรงเดชานุภาพที่เหลืออยู่สำหรับพวกเชา...

จดหมายจากชาร์ล เดอ มงติญี่
ราชทูตพิเศษของฝรั่งเศสที่เดินทางเข้ามาในสยามเมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๙
รายงานเข้าไปยังรัฐบาลฝรั่งเศส

ที่มา : เพ็ญศรี ดีก. (๒๕๓๗). ความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับฝรั่งเศส ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน. อ้างถึงใน ไกรฤทธิ์ นาดา.
(๒๕๔๗). พระจอมเกล้ารู้เท่าทันตะวันตก “มิตรภาพอาบยาพิษ”. กรุงเทพฯ: มติชน. (หน้า ๑๙๕)

หลักฐานขั้นที่ ๒

...ในเมื่อสยามถูกรังควานโดยฝรั่งเศสด้านหนึ่งโดยอังกฤษอีกด้านหนึ่ง เราต้องตัดสินใจว่าเราจะทำอย่างไร จะว่ายหวนนำขึ้นไปเพื่อทำตัวเป็นมิตรกับราชเขี้ยวหรือว่าพยายามออกทะเลไปเกาะปลาหาพืชไว้... ถ้าหากว่าเราพบบ่อทองในประเทศไทย เราพอที่จะใช้อาวุธเรือรบจำนวนร้อย ๆ ลำก็ตาม เรายังคงไม่สามารถจะสู้กับพวกนี้ได้ เพราะเราจะต้องซื้อเรือรบและอาวุธจากประเทศไทยเหล่านี้ (อังกฤษและฝรั่งเศส) พวกนี้จะหยุดขายให้เราเมื่อไรก็ได้... อาวุธชนิดเดียวซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงต่อเราในอนาคตคือว่าจะและหัวใจของเราวันประกอบด้วยสติและปัญญา...

พระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ถึงพระยาสุรวงค์ไวยวัฒน์ พ.ศ. ๒๔๑๐

ที่มา : เพ็ญศรี ดุก. (๒๕๔๗). การต่างประเทศกับเอกสารและอธิปไตยของไทย. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน. อ้างถึงใน "กรุณาฯ นานา. (๒๕๔๗). พระจอมเกล้ารู้เท่าทันตะวันตก "มิตรภาพอาบยาพิษ". กรุงเทพฯ: มติชน. (หน้า ๑๙)